

ВІДГУК

на дисертацію Вана Сяофея

«РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 015 – Професійна освіта

Актуальність обраної теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В умовах глобалізації та європейської інтеграції стрімко змінюється сутність і структура професійної освіти. Ці процеси стосуються і підготовки майбутніх учителів фізичної культури – заклади вищої освіти фокусуючись на формуванні ґрунтовних теоретико-методичних знань, достатньої уваги приділяють і технічній підготовці за обраним видом спорту. Такий підхід дозволяє сформувати професійно компетентного фахівця, який має високий рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок у конкретному виді спорту. Беручи до уваги досвід професійної освіти країн Європи, вектори яких спрямовані на наближення навчання до тих, хто прагне навчатися, Китайська народна республіка також розвиває ідею реалізації індивідуального підходу у підготовці майбутніх учителів фізичної культури.

Соціальні запити суспільства спонукають до підготовки учителів вузького профілю, які б мали сьогочасний погляд на викладання уроків фізичної культури з урахуванням особливостей фізичного розвитку, рівня підготовленості учнів та їх індивідуально-типологічних властивостей, тобто типу темпераменту, характеру, структури здібностей, а також внутрішніх мотивів, інтересів та потреб. Учитель повинен досконально володіти руховою й фізичною підготовленістю хоча б з одного виду спорту. Високий рівень технічної майстерності учителя, дозволить йому стати прикладом для наслідування в учнів, ефективно використовувати засоби, методи і форми

навчання в обраній руховій діяльності, підвищити мотивацію до занять фізичною культурою.

Детальний аналіз дисертації Вана Сяофея дозволив зрозуміти, що реалізація індивідуального підходу у підготовці учителів фізичної культури здійснюється в усьому світі, насамперед в країнах Європи і США. Але, у зв'язку з національними та культурними традиціями Китайської народної республіки, й донині в галузі фізичної культури індивідуальний підхід, як важливий напрям у розвитку освіти, не реалізовувався. Тому вирішення цієї проблеми має виняткове значення для Китайської народної республіки, яка взяла курс на впровадження західних технологій в освіту в цілому і у фізичне виховання зокрема.

Сукупність окреслених проблемних питань зумовила вибір теми дисертації, постановку мети і завдань, а також її логічну структуру. Нагальність теми дослідження визначила потребу в подальших науково-прикладних розвідках. Актуальність дослідження також підтверджується тим фактом, що тема дисертації є компонентом комплексних програм науково-дослідної роботи кафедри початкової і професійної освіти та кафедри олімпійського і професійного спорту, спортивних ігор та туризму Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (ХНПУ імені Г. С. Сковороди) «Інноваційні технології в підготовці фахівців різних галузей» (державний реєстраційний номер: 0120U104987) та «Розробка і обґрунтування технологій зміцнення здоров'я і гармонійного розвитку людей різних вікових і соціальних груп» (№ держреєстрації: 0121U110053). Дослідження також проведено в межах теми науково-дослідної роботи, яка фінансувалася за рахунок державного бюджету Міністерства освіти і науки України на 2017-2018 рр. «Теоретико-методичні основи застосування інформаційних, медико-біологічних і педагогічних технологій для реалізації індивідуального фізичного, інтелектуального і духовного потенціалу та формування здорового способу життя» (№ державної реєстрації 0117U000650) та науково-дослідної роботи, яка

фінансувалася за рахунок державного бюджету Міністерства освіти і науки України на 2019-2020 рр. «Теоретико-методичні основи застосування технологій інтегральної спрямованості для самовдосконалення, гармонійного фізичного, інтелектуального і духовного розвитку та формування здорового способу життя людей різних вікових і соціальних груп, в тому числі – спортсменів і людей з особливими потребами» (№ держреєстрації: 0119U100616).

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків

Детальне вивчення дисертації та низки наукових публікацій Вана Сяофея дає підстави для підтвердження обґрунтованості та достовірності наукових положень і висновків, які забезпечуються застосуванням широкого діапазону загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. При цьому варто відзначити високий рівень володіння дисертантом низкою *теоретичних методів* : (аналіз, порівняння, узагальнення наукової літератури з теми дослідження, використання власного педагогічного досвіду), які використовувалися для визначення поняттєво-категоріального апарату дисертації, розкриття ролі та місця програми реалізації індивідуального підходу, теоретичного обґрунтування програми реалізації індивідуального підходу; *емпіричних*: діагностичні (анкетування, тестування, педагогічне спостереження), для діагностики рівня підготовленості майбутніх учителів фізичної культури до освітнього процесу; *експериментальних* (педагогічний експеримент: його констатувальний, формувальний та контрольний етапи), з метою визначення ефективності програми реалізації індивідуального підходу в освітньому процесі; *статистичних*: кількісна та якісна обробка даних для оцінювання ефективності програми реалізації індивідуального підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури Китайської народної республіки.

Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє визнати, що завдання виконані, а мета досягнута. Це підтверджено основними положеннями роботи, які сформульовані автором особисто і характеризуються відповідною

наукової новизною. Зокрема, автором уперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність програми реалізації індивідуального підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури Китайської народної республіки. Уточнено поняття «готовність майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації»; компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації (мотиваційно-вольовий, пізнавально-процесуальний, емоційно-контролювальний), критерії з відповідними показниками (мотиваційний – потреби, інтереси, мотиви майбутніх учителів фізичної культури, когнітивний – знання про власні можливості та методики роботи зі школярами, діяльнісний – уміння професійної реалізації та використання в процесі організації і проведення роботи зі школярами, оцінний – наявність адекватної самооцінки і вміння коректувати свої дії) та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації (високий, достатній, низький).

При цьому здобувач вирізняється самостійністю суджень, ґрунтовним володінням матеріалу, упевненістю власних позицій. Оскільки значна частина одержаних результатів є новими, це свідчить про достатній особистий внесок його у розвиток сучасної науки. Одержані дисертантом результати з значущими і можуть бути використані викладачами в процесі викладання навчальних дисциплін: «Теорія і методика обраного виду спорту», «Спортивно-педагогічне вдосконалення», «Теорія і методика фізичного виховання і спорту», «Теорія і методика викладання спортивних ігор», «Педагогіка фізичного виховання», а також тренерами під час організації і проведення навчально-тренувальних занять.

Здобувачем повною мірою сформульовані основні результати дослідження. Висновки відповідають меті, завданням та змісту роботи, витікають з її основних положень. На наш погляд найбільш цінними є ті висновки, які стосуються теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки ефективності програми реалізації індивідуального підходу в

підготовці майбутніх учителів фізичної культури Китайської народної республіки, що являє собою деталізований план освітньої діяльності з метою формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації.

У цілому ґрунтовний аналіз змісту дисертації Ван Сяофей дозволяє зробити висновок, що робота логічно структурована, кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його, після розділів дисертант сформулював чіткі висновки, які відповідають змісту дослідження. Не викликають зауважень постановка мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. Крім цього варто відзначити високий рівень достовірності отриманих результатів, що підтверджується системним аналізом широкого спектру літературних джерел (221 найменування, із них 200 іноземними мовами), досконалим методологічним інструментарієм та використанням значного масиву перевірених фактів, положень, концептуальних підходів.

Робота написана українською мовою, грамотно, в науковому стилі, який відповідає прийнятому в науковій літературі. Автор підтверджує свою думку ілюстративним і табличним матеріалом.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Високий рівень обґрунтованості наукових положень і висновків сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені достатньою географією і кількістю публікацій. Зокрема здобувач має 12 публікацій, із них: 6 статей (3 статті надруковані у фахових виданнях України та інших країн (1 стаття надрукована у виданні, що включено до міжнародної наукометричної бази Web of Science, 2 статті – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus та ін., видання категорії Б на Україні), 3 статті апробаційного характеру, 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

1. У першому розділі роботи (на сторінках 38-39) автором здійснюється порівняльний аналіз системи вищої освіти в Європі і в Китайській народній республіці. При аналізі чітко вказується кількість годин на вивчення практичних дисциплін, їхнє відсоткове співвідношення. Незрозумілим є питання: навчальні плани яких європейських закладів освіти були проаналізовані.

2. У дисертації схарактеризовано поняття «готовність майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації», але робота значно б виграла, якби її автор висловив свою думку щодо змісту поняття «індивідуальний підхід до підготовки майбутніх учителів фізичної культури».

3. У підрозділі 1.3. дисертації (на сторінці 52), здобувачем анонсовано, що методологічну основу дослідження склали системний підхід, теорія функціональних систем, загальна теорія підготовки спортсменів, алгоритм індивідуалізації підготовки спортсменів та психофізіологічні основи спортивної діяльності, які детально розкриті у цьому підрозділі. Але оскільки у світі та у Китайській народній республіці зокрема, відбувається перехід до компетентнісної моделі системи професійної освіти, було б доцільним у дисертації розглянути і компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури КНР.

4. На сторінці 74 другого розділу дисертації, автором представлено схему побудови програми індивідуального підходу спортсменів в ігрових видах спорту, але поза увагою автора залишилося наочне представлення власне механізму реалізації індивідуального підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури.

5. Перевірка програми з підготовки майбутніх учителів фізичної культури здійснювалася переважно під час практичних занять з обраного виду спорту. Цікаво було б почути позицію автора стосовно ефективності застосування набутих навичок здобувачами під час проходження ними навчальних та виробничих практик в закладах загальної середньої освіти.

6. У роботі зауважено, що в експериментальну програму підготовки майбутніх учителів фізичної культури КНР були введені додаткові практичні дисципліни: «Обраний вид спорту», «Практика в школі», «Традиційні китайські оздоровчі та бойові практики» та «Плавання», які реалізовувалися з урахуванням індивідуального підходу. На мою думку необхідним було б висвітлити зміст робочих програм цих навчальних дисциплін принаймні у додатках.

Загальний висновок

Аналіз дисертації і публікацій здобувача дає підстави для висновку, що дослідження Вана Сяофея на тему «Реалізація індивідуального підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури в Китайській народній республіці» є актуальним, самостійним і завершеним. Тема дисертації повністю відповідає спеціальності 015 – Професійна освіта. Дослідження має достатньо високий теоретичний, методичний та практичний рівень, послідовне та логічне представлення матеріалу. В опублікованих працях з достатньою повнотою відображено зміст і основні результати дослідження. Робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її автор – Ван Сяофей заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії й методики
фізичного виховання, адаптивної
та масової фізичної культури
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

